

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Menselijke robots: utopisch of dystopisch?

1 maximumscore 3

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

- de kritiek van Wittgenstein op het geven van wezensdefinities 1
- een toepassing van deze kritiek op het begrip 'utopie' 1
- een gebruik van de metafoor van familiegelekenissen 1

voorbeeld van een goed antwoord:

- In een wezensdefinitie wordt gepoogd om het kenmerkende van een begrip vast te leggen. Volgens Wittgenstein is dat onmogelijk omdat de leden van de verzameling die bij dat begrip horen nooit één bepaald kenmerk gemeen hebben 1
- Bij het begrip 'utopie' is er niet één kenmerk te noemen waar alle leden van de verzameling utopieën aan voldoen 1
- De overeenkomst die men opmerkt tussen twee leden van de verzameling utopieën hoeft niet op te gaan voor twee volgende leden, die weer op een ander punt op elkaar lijken, zoals dat ook het geval is bij verschillende leden van een familie 1

2 maximumscore 3

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

de drie doelen van Salomons Huis met bij elk doel een gerealiseerd voorbeeld uit de hedendaagse samenleving.

voorbeeld van een goed antwoord:

- a) het vermeederen van de gezondheid van de mens: tegenwoordig is de levensverwachting toegenomen als gevolg van onder andere goede hygiëne / betere voeding / nieuwe geneesmiddelen / operatietechnieken 1
- b) de rijkdom van de mens: de materiële welstand / overvloed aan consumptieartikelen voor grote delen van de huidige bevolking 1
- c) de macht van de mens over de natuur: de macht om de waterhuishouding te reguleren / het dna van plantengewassen te manipuleren 1

Opmerking

Eén scorepunt toekennen per deelantwoord als zowel doel als bijbehorend hedendaags voorbeeld correct zijn.

Vraag	Antwoord	Scores
3	<p>maximumscore 2</p> <p>Een goed antwoord bevat twee voorbeelden van handelingen waaruit blijkt dat het dienstbaar zijn van de natuur bij Bacon een religieus fundament heeft.</p> <p>voorbeeld van een goed antwoord: Het religieuze fundament van de dienstbaarheid van de natuur blijkt uit het gegeven dat de bewoners van Nieuw Atlantis (twee van de volgende handelingen):</p> <ul style="list-style-type: none"> – dagelijkse lof zingen – diensten vol lof en dank aan God brengen – gebeden doen om Gods hulp en zegen afsmeaken ter meerdere glorie van hun werken en voor hun goed en toegewijd gebruik <p>per goed deelantwoord</p>	<p>1</p>
4	<p>maximumscore 4</p> <p>Een goed antwoord bevat de volgende elementen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • een standpunt over de vraag of de tegenstelling tussen machine en organisme gedateerd is • een argumentatie met een verwerking van tekst 1 • een uitleg over wat de tegenstelling tussen machine en organisme inhoudt <p>voorbeeld van een goed antwoord:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ik ben het eens met het standpunt van Haraway dat de tegenstelling gedateerd is • Uit de door haar beschreven ontwikkelingen in tekst 1 blijkt immers dat de grenzen tussen mensen (organismen) en machines niet meer absoluut zijn: robots worden menselijker (praten en bewegen) en mensen worden machinaler: "machines zijn protheses, intieme componenten" • Met de tegenstelling tussen machine en organisme wordt bedoeld dat: Machines en organismen niet tot elkaar zijn te herleiden / Het machinale en het organische onafhankelijk van elkaar bestaan / Organismen als mens en dier niet te herleiden zijn tot machinale processen en omgekeerd / Organismen kunnen sterven en machines niet 	<p>0</p> <p>2</p> <p>2</p> <p>0</p> <p>2</p> <p>2</p>

Vraag	Antwoord	Scores
	of	
	<ul style="list-style-type: none"> • Ik ben het niet eens met het standpunt van Haraway 	0
	<ul style="list-style-type: none"> • Weliswaar beschrijft ze enkele ontwikkelingen waarin de grens tussen organisme en machine wordt verkleind, maar volgens mij gaat het daarbij niet om zaken die wezenlijk zijn voor een organisme als de mens. "Machines als protheses, als intieme componenten" raken niet aan onze geestelijke kern waar geloof, gevoelens en fantasie deel van uitmaken / Het gegeven dat computers (robots) kunnen bewegen en praten betekent nog niet dat ze een innerlijke en geestelijke wereld hebben zoals het menselijke organisme die wel heeft 	2
	<ul style="list-style-type: none"> • Met de tegenstelling tussen machine en organisme wordt bedoeld dat: Machines en organismen niet tot elkaar te herleiden zijn / Het machinale en het organische onafhankelijk van elkaar bestaan / Organismen als mens en dier niet te herleiden zijn tot machinale processen en omgekeerd / Organismen kunnen sterven en machines niet 	2
5	maximumscore 4	
	Een goed antwoord bevat de volgende elementen:	
	<ul style="list-style-type: none"> • een korte beschrijving van het gedachte-experiment van Nozick 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • een antwoord op de vraag in hoeverre dit gedachte-experiment tot werkelijkheid wordt bij de ontwikkeling van menselijke robots 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • een overeenkomst en een verschil tussen de ervaringsmachine van Nozick en menselijke robots 	2
	voorbeeld van een goed antwoord:	
	<ul style="list-style-type: none"> • In het gedachte-experiment van Nozick kan een mens kiezen voor een leven in een 'ervaringsmachine' waarin dankzij de techniek alle gewenste ervaringen aan die mens kan worden gegeven 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • Ja, net als in de 'ervaringsmachine', kunnen de door Levy beschreven robots (in bepaalde mate) voldoen aan de wensen van de mens 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • Een overeenkomst is dat de 'ervaringsmachine' en de robots wensen van de mens uitvoeren 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • Een verschil is dat de ervaringen in de 'ervaringsmachine' in of via een virtuele wereld plaatsvinden en dat de ervaringen met de robots in de reële wereld plaatsvinden / in de ervaringsmachine kunnen alle soorten ervaringen worden geprogrammeerd, dat kan niet bij een robot 	1

Vraag	Antwoord	Scores
6	maximumscore 4	
	Een goed antwoord bevat de volgende elementen:	
	<ul style="list-style-type: none"> • een argumentatie in welk opzicht robots – zoals Levy die beschrijft – wel of niet zouden passen in Mores Utopia: robots zouden passen als ze tegemoet komen aan echte behoeften: die zijn niet eindeloos 	2
	<ul style="list-style-type: none"> • verwerking van de geluksopvatting van Thomas More in samenhang met het onderscheid dat More maakte tussen echte en onechte behoeften: maatvolheid versus mateloosheid 	2
	voorbeeld van een goed antwoord:	
	<ul style="list-style-type: none"> • De inzet van robots, zoals David Levy die beschrijft, zou in het Utopia van More passen voor zover die echte behoeften bevredigt: die zijn eindig en maken de mens gelukkig 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • Robots zouden niet in het Utopia van More passen als ze onechte behoeften bevredigen, zoals een robot gebruiken voor eindeloze intieme en mateloze seksuele relaties / Robots zouden wel in Utopia passen als tijdelijk hulpmiddel 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • In de geluksopvatting van More is genot de voornaamste voorwaarde om gelukkig te kunnen zijn. Genot kan echter zowel lichamelijk als geestelijk zijn 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • Volgens More ontstaan behoeften uit lichamelijke en geestelijke tekorten. Echte behoeftes zijn eindig en maken de mens gelukkig. Onechte behoeftes zijn oneindig, maar de vervulling ervan maakt niet gelukkig omdat ze mateloos zijn 	1
7	maximumscore 2	
	Een goed antwoord bevat een uitleg van de opvatting van Fukuyama ten aanzien van de biotechnologie waarbij de menselijke natuur wordt aangepast.	
	voorbeeld van een goed antwoord:	
	<ul style="list-style-type: none"> • De menselijke natuur is ontstaan in een gecompliceerd en langdurig historisch proces waarbij mensen hebben geleerd van hun ervaringen. Deze ervaringen vormen de grondslag voor het recht en gerechtigheid 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • Omdat er geen inzicht is in de gevolgen van het ingrijpen voor de menselijke natuur, spreekt Fukuyama zich uit tegen de biotechnologie 	1

Vraag	Antwoord	Scores
8	maximumscore 4	
	Een goed antwoord bevat de volgende elementen:	
	<ul style="list-style-type: none"> • een beargumenteerd standpunt over de vraag of het produceren van humanoïde robots, utopisch of dystopisch is 	2
	<ul style="list-style-type: none"> • uitleg in hoeverre de eigen opvatting over de menselijke natuur aansluit bij die van Bacon en die van Fukuyama 	2
	voorbeeld van een goed antwoord:	
	<ul style="list-style-type: none"> • Met het creëren van humanoïde robots heb ik weinig problemen, zolang de robots voorzien in alledaagse behoeften van de mens. Dit beschouw ik als utopisch: de mens maakt het zich gemakkelijker door het toepassen van wetenschappelijke kennis door middel van de techniek 	2
	<ul style="list-style-type: none"> • Ik sluit hierbij aan bij de kritiek van de opvattingen van Fukuyama op de biotechnologie. Met Fukuyama ben ik het eens dat de menselijke natuur is ontstaan in een gecompliceerd en langdurig historisch proces waarbij mensen hebben geleerd van hun ervaringen. Deze ervaringen vormen de grondslag voor recht en gerechtigheid. Door biotechnologie wordt in de menselijke natuur (en daarmee in het historisch proces) kunstmatig ingegrepen zonder dat er inzicht is in de gevolgen daarvan 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • Met Bacon ben ik het dus niet eens. Deze is veel te optimistisch over de gevolgen van 'biotechnologie' ten aanzien van de menselijke natuur, waar hij gezien de tijd waarin hij leefde, nog nauwelijks weet van kon hebben 	1

Opmerking

Een tegengesteld antwoord kan goed worden gerekend, mits voldoende inhoudelijk beargumenteerd.